

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-549 2 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-2674

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. birželio 27 d. sprendimo Nr. SV-S-1305 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 2 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 2 priedo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIP-2674 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta Įstatymo projekto rengimo priežastis – siekis įvertinti pirmųjų Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos savanorių (įskatinat ir tuos, kurie nebuvo sudarę darbo sutarties su tuometiniu Krašto apsaugos departamentu) indėlį į šalies nepriklausomybės įtvirtinimą ir krašto apsaugos sistemos stiprinimą. Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo (toliau – Pensijų įstatymas) paskirtis – nustatyti socialinio draudimo pensijų skyrimo, apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką bei sąlygas. Pensijų įstatymo tikslas – įvertinti asmenų indėlį į Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo sistemą, o ne asmenų nuopelnus Lietuvos Respublikai. Pagal Pensijų įstatymo 2 straipsnio 12 dalį pensijų socialinio draudimo stažas (toliau – stažas) apibrėžiamas kaip laikas, per kurį įstatymų nustatyta tvarka buvo mokamos arba turėjo būti mokamos pensijų socialinio draudimo įmokos, ir šio įstatymo nurodyti stažui prilyginti laikotarpiai. Pensijų įstatymo 10 straipsnyje nustatyta aiški stažo sąsaja su pensijų socialinio draudimo įmokų mokėjimu ir socialinio draudimo išmokų gavimu, o Pensijų įstatymo 2 priede nurodyti stažui prilyginti laikotarpiai. Tai, kad socialinio draudimo pensijų sistema negali būti atsieta nuo socialinio draudimo įmokų mokėjimo, ne kartą pabrėžė Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – Konstitucinis Teismas). Konstitucinis Teismas yra atkreipęs dėmesį į tai, kad „lėšų, reikalingų senatvės pensijai mokėti, surinkimas ir šių pensijų skyrimas paprastai yra grindžiamas socialiniu draudimu. Socialinio draudimo įmokų mokėjimas suponuoja asmens teisę gauti atitinkamo dydžio senatvės pensiją, šis dydis negali nepriklausyti nuo sumokėtų socialinio draudimo įmokų. <...> solidarumo principo negalima aiškinti kaip įtvirtinančio įstatymų leidėjo diskreciją reguliuoti senatvės pensijų skyrimą ir mokėjimą taip, kad senatvės pensijų dydžiai, kai senatvės pensijų sistema grindžiama socialiniu draudimu, nepriklausytų arba tik menkai priklausytų nuo to, kokio dydžio įmokos buvo mokamos sudarant materialines šių pensijų mokėjimo prielaidas. Socialinio draudimo įmokų dydžiai yra pagrindas diferencijuoti senatvės pensijų dydžius“

(Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. lapkričio 25 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo 69 straipsnio 2 dalies, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio (2000 m. kovo 16 d. redakcija) 1 dalies 9 punkto ir Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 2 straipsnio (1999 m. gruodžio 16 d. redakcija) 1 dalies 5 punkto bei 23 straipsnio (1994 m. gruodžio 21 d., 2000 m. gruodžio 21 d., 2001 m. gegužės 8 d. redakcijos) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“). Taigi į stažą įskaičius laikotarpius, kai asmuo nebuvo draustas, būtų paneigta Lietuvos pensijų sistemos ir socialinio draudimo sistemos esmė, nes į asmenų stažą būtų įtraukti laikotarpiai, kai jie nebuvo drausti pensijų socialiniu draudimu ir (ar) už juos nebuvo mokamos pensijų socialinio draudimo įmokos.

2. Įstatymo projektu siūloma stažui prilyginti savanorių faktinį laiką, išbūtą Savanoriškojoje krašto apsaugos tarnyboje iki 1994 m. gruodžio 31 d. (Įstatymo projekto 1 straipsnis). Įstatymo projekto iniciatoriai siūlo papildyti Pensijų įstatymo 2 priedo 2.9 papunktį, kuriame nustatyta, kad stažui prilyginamas ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyvių – karių savanorių faktinis laikas, išbūtas laisvės kovotojų struktūrose, jei šis laikas neįskaitytas kitaip. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte (3 punktas) teigiama, kad minėta galiojanti nuostata negarantuoja, jog faktinis savanoriškosios karo tarnybos savanoriškosios krašto apsaugos sistemoje laikas būtų įskaitytas į stažą. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Įstatymo projekto 1 straipsnyje savanorių faktinis laikas, išbūtas Savanoriškojoje krašto apsaugos tarnyboje, prilyginamas ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyvių – karių savanorių faktiniam laikui, išbūtam laisvės kovotojų struktūrose.

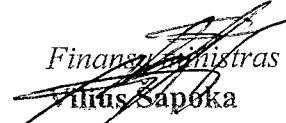
Lietuvos Respublikos pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyvių teisinio statuso įstatyme, kuris apibrėžia pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių – karių savanorių ir laisvės kovų dalyvių bei jiems prilygintų asmenų – kategorijų sąvokas ir nustato pagrindinius pasipriešinimo dalyvių teisinio statuso pripažinimo kriterijus, nurodyti asmenys, priskiriami kariams savanoriams, laisvės kovų dalyviams ar jiems prilyginamiems asmenims. Pagal minėtą įstatymą Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos savanoriai nelaikytini ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviais – kariais savanoriais. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad ir savanorių faktinis laikas, išbūtas Savanoriškojoje krašto apsaugos tarnyboje, neturėtų būti prilyginamas stažui, vadovaujantis Pensijų įstatymo 2 priedo 2.9 papunkčiu.

3. Pensijų įstatymo 2 priede išvardyti asmenų stažui prilyginami iki Pensijų įstatymo įsigaliojimo, t. y. iki 1995 m. sausio 1 d., buvę asmenų veiklos laikotarpiai. Visi minėti laikotarpiai stažui prilyginti vadovaujantis teisių išsaugojimo principu (asmenys, vykdę atitinkamą veiklą, pensines teises įgydavo pagal teisės aktus, reglamentavusius pensijų apskaičiavimą iki 1995 m. sausio 1 d.) arba atsižvelgiant į tai, ar tokia veikla pagal teisės aktus, galiojusius iki 1994 m. gruodžio 31 d., buvo apmokestinama socialinio draudimo įnašais, taip pat tais atvejais, kai dėl tam tikrų aplinkybių (ligos, negalios, kito asmens

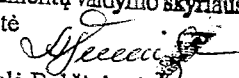
slaugos, vaiko priežiūros) asmuo buvo priverstas nedirbti. Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba neatitinka nė vieno iš šių principų.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Finansų ministras
Vilnius Sapoka
2019-08-08

Marius Mikulius
2019.08.08

Asmenų priėmimo ir
dokumentų valdymo skyriaus
stiliistė

Angelė Rukšėnienė
2019-08-08